

UNIT I: EULOGY FIT FOR A KING

Il Shmuel Unit 1

Mefarshim

Rashi, [R. Shlomo Yitzchaki, born in Troyes, Northern France, 1040-1105]

Ramban [R. Moshe b. Nachman, b. Gerona, Spain, d. Israel, 1194-1270]

Rabag [R. Levi ben Gershom, France 1288-1344]

Abarbanel [R. Don Yitzhak b. R. Yehuda Abrabanel, born in Lisbon, died in in Venice, 1437- 1508]

Radak, [R. David Kimchi, Narbonne, Provence, 1160-1235]

Malbim, [R. Meir Leibush ben Yechiel Michel Wisser, Kiev, Ukraine, 1809-1879]

Rav Yehoshua Bachrach Podlesie, Bełchatów County, Łódź Voivodeship, Poland - Haifa, Israel 1914-2002 in

Unit 1.1: David's Reaction to Shaul's Death

The Survivor

WHAT HAS CAUGHT HIM NOW?

1. Ralbag, 1:9

כי אחזני השבץ כי כל עוד נפשי בי. הרצון בזה לפי מה שאחשוב שהלבוש שהיה לבוש היה משובץ להוסיף לו חוזק באופן שלא יוכל החרב לחתכו בקלות ואמר שאול שהחנית שנפל עליו אחז לו השבץ ולזה לא היה יכול לעבור לדקרו וכאשר אמר שהוא חי עדיין ובקש ממנו שימיתוהו שלא יתעללו הערלים בו:

2. Malbim 1:9

אחזני השבץ שהוא רעדת המות, ובכל זה

3. Radak 1:9

כי אחזני השבץ. שם חולי אולי יקרה לאדם מחמת מכת חרב ותרגם יונתן ארי אחדני רתיתא, ובדרש עון נוב עיר הכהנים הלובשים כתנת תשבץ שהרגתי וי"מ הפרשים לובשים תשבץ כמו שאומר ובעלי הפרשים הדביקוהו:

WHO IS HE?

4. Rashi 1:1

והנה איש בא מן המחנה. יש בפסיקתא שזה דואג ואינו מיושב על לבי:

WHY DID DAVID RIP HIS CLOTHES?

5. Radak 1:11

ויחזק דוד בבגדיו. מכאן למדו רבותינו ז"ל שחייב אדם לקרוע על נשיא ועל אב ב"ד שאול זה נשיא ויהונתן זה אב ב"ד וכן על רוב צבור כמו שנאמר ועל עם ה' ועל בית ישראל ולמדו לפי שפרט אותם משמע שעל כל אחד ואחד מהם חייב לקרוע וכתב בבגדו שאין אדם חייב לקרוע אלא עליון וקרי בבגדיו כי דוד קרעם כלם כי קרע על שאול לבדו וקרע על יהונתן וקרע על עם ה':

David Kills the Young Man

DIDN'T DAVID ALREADY ASK HIM FROM WHERE HE CAME AND HE TOLD DAVID 'AMALEKI'?

6. Abarbanel 1:13

[ג] והנה דוד שאל את הנער "אי מזה אתה?" ואין פירושו מאיזה עם היה, כי כבר אמר שהיה עמלקי⁶⁵; ולא מאיזה מקום מעמלק - כמו שחשב רד"ק - אבל חשב דוד שהנער הזה עם היותו עמלקי, היה משרת איש מזרע אחר, כמו שהיה הנער אשר הביאו אל גדוד עמלק שהיה איש מצרי ומשרת⁶⁵ איש עמלקי⁶⁶, וזהו אמרו "אי מזה אתה?" ר"ל מאיזה אדם אתה, כי ראהו נער וחשב שהיה משרת ומשמש לאדם אחר, והוא השיבו "בן איש גר עמלקי אנכי", ר"ל שלא היה משרת אדם אחר, ולא היה לו ארון, כי היה עם אביו ועמו הלך למלחמה, ולזה נתייחס אל אביו ואמר "בן איש גר עמלקי אנכי", ר"ל עמלקי שנתגייר⁶⁷. והנה בראשונה לא אמר שהוא גר, אבל אמר "עמלקי אנכי", אולי מאשר ראה את דוד חוקר מאד בדבר שינה האמת ואמר שהוא גר, עם היותו כזב.

DIDN'T SHAUL GIVE HIM PERMISSION?

7. Ralbag 1:14

יש לתמוה מדוע צוה דוד להרגו והנה עשה זה ברצון שאול ובקשתו, אלא שהתשובה בזה איננה ממה שיקשה וזה שהאומר לחברו חבול בי וחבל בו כמו שהתבאר בגמרא כ"ש בהמתת המלך ואין מצות המלך ממה שתפטרנה בזה כי דברי הרב ודברי תלמיד דברי מי שומעין והנה הזהירה תורה על דבר ההמתה כ"ש על המתת המלכים ואעפ"י שלא היו שם עדים והיה מרשיע את עצמו והיה מפני זה פטור בדין

WHY DID DAVID KILL HIM?

8. Ralbag, ad loc.

הנה עשה דוד זה להוראת שעה שלא יקלו האנשים לשלוח ידם במלכות ולזאת הסבה בעינה נזהר משלוח יד בשאול כשהיה במערה ואעפ"י שהיה רודפו והיה מותר להרגו, וידמה שזה הנער המבשר לא היה גר צדק ואעפ"י שאמר בן איש גר עמלקי כבר אמר זה להורות שאינו עמלקי באמת אבל אביו התגורר בארץ עמלק וזאת היתה תשובתו לדוד כי כבר ידע דוד מפיו כי עמלקי הוא אבל שאל לו על המקום שהיה חונה בו והוא השיב כי בעבור המקום נקרא עמלקי לא שהיה ממשפחת עמלק:

CLOSING THE CIRCLE

9. Daat mikra, Summary of the Section, R. Yehuda Kiel

נראה אפוא שהמקרא בהביאו את ספורו של הנער על מות שאול היתה כוונתו לציין שני דברים: (א) ששיחתו האחרונה של שאול היתה עם עמלקי: 'עמלקי אנכי' (א ח), והוא שהקהו את מפת הקנות, וצל ידי מעשה זה נסגר המעגל שנפתח בפרישת עמלק (לעיל ש"א פרק טו), ויוצא מקאן מוסר השכל שהחטא הוא הממית: 'כאשר... לא עשית חרון-אף בעמלק על-כן הדבר הזה עשה-לך ה' היום הזה' (לעיל כח יח); (ב) ששאול מת, לא כבורח משדה המערכה כפי שעשו רבים מבני ישראל (ש"א לא א: ש"ב א ד), אלא כמלך, העומד על משמר האמה, כשהגור נתון על ראשו, האצבעה על זרעו (א י), והוא נשען על-תנייתו (שם ו), זו התניית שראה בה שאול מעין שרביט מלכותו ועליה אף בקש להשען ברגעיו דכרוך ויאוש¹⁸. על ידי הדגשת פרטים אלה, התסרים בספור הקודם נסגר מעגל שני, שנפתח בש"א ט, המספר את עלית שאול לכס המלכות. שם שופע שאול עננה נחם 'בחור נטוב' וגו', אף כאן במוחו שהיה נורא הוד על קדשת השם הוא כאלו חוזר לראשית מלכותו: ואין איש מבני ישראל טוב ממנו.

שובו של דוד מ'הכנות את העמלק' וההוצאה להורג של הנער העמלקי על שפגע במשיח ה' — שאול, פותח מעגל חדש בחייו של דוד. מפלת שאול נגזרה עקב כשלונותיו במלחמותיו עם הפלשתים (שלא המתין לשמואל) ועם עמלק. ולפיכך נענש שבא מותו על ידי הפלשתים וסמל מלכותו נלקח ממנו על ידי עמלקי, הפכהו (לדבריו), את מפת הקנות. באותו זמן שגלחם שאול בפלשתים נלחם דוד בעמלק. ודוד השלים את מלחמתו בעמלק בהריגת העמלקי, שהביא לו את גורו של שאול. את האויב השני — הפלשתים — צתיד דוד להכניע לאחר כבוש ירושלים (לקמן פרקים ה, ח) — ויבנה יבסס את מלכותו ויתקן את כל העויות שעות שאול.

Unit 1.2 The Eulogy

Questions

WHAT IS SEFER HAYASHAR?

10. Yehoshua 10:13

וַיִּדְם הַשֶּׁמֶשׁ וַיָּרַח עָמַד עַד יָקָם גּוֹי אֲיִכּוֹ הֲלֹא הִיא כְּתוּבָה עַל סֵפֶר הַיָּשָׁר וַיַּעֲמֵד הַשֶּׁמֶשׁ בַּחֲצֵי הַשָּׁמַיִם וְלֹא אָץ לָבוֹא כִּיּוֹם תָּמִים.

And the sun stood still, and the moon stayed, Until the nation had avenged themselves of their enemies. Is not this written in the book of Jashar? And the sun stayed in the midst of heaven, and hastened not to go down about a whole day.

11. Rashi, Yehoshua 10:13

הלא היא כתובה . דבר זה נכתב בתורה שאמר לו יעקב ליוסף (בראשית מח יט) : זרעו של אפרים יהיה מלא וגו' , אימתי , ביום שעמדה חמה ליהושע , נתמלא כל העולם שמעו של יהושע , ויעמד השמש בחצי השמים ולא אץ לבא כיום תמים :

12. Mikra Gesher Encyclopedia

ספר הישר
שם של ספר שירה עתיק שאבד, ונכתבו בו עלילות גבורה ושירי גבורה של בני ישראל
הספר נזכר רק פעמיים בתנ"ך :יהושע י' 13-12 :...שמואל ב, א' 17-18 :

WHY ARE THE BNEI YEHUDA BEING TAUGHT ARCHERY? WASN'T SHAUL FROM BINYAMIN?

13. Metuzdos, II Shmuel 1:18

הנה כתובה . הלא הדבר ההוא הנה כתובה על ספר הישר , והוא התורה שנאמר בה (בראשית מט ח) : יהודה אתה ידוך אחיך ידך בעורף אויביך וגו' , ונאמר (דברים לג ז) : ידיו רב לו ועזר מצריו תהיה , וכן היה , כי דוד הכניעם , וגם מלכי יהודה אחריו :

14. Radak, ad loc

איך היה זוכר בקינת שאול ויהונתן בני יהודה שהיו כנגד מלכותו של שאול אבל פירושו ויאמר ללמד בני יהודה קשת קודם שהחל לקונן עליהם אמר לאנשיו אל תתיאשו מן הטובה ואל ירך לבבכם במות

II Shmuel Unit 1

שאל ויהונתן כי קשת המלחמה ביד בני יהודה ולהם היא הגבורה והנה היא כתובה בספר הישר והוא ספר התורה וכת"י על ספרא דאורייתא שכתוב בה ידך בעורף אויביך וכתוב כרע שכב כארי וכן בברכת משה רבינו גם כן ידיו רב לו ועזר מצריו תהיה ובידם יכנעו פלשתים

15. Malbim, ad loc.

ללמד את בני יהודה קשת כבר בארנו (ביהושע סי' י') מש"ש שמש בגבעון דום הלא היא כתובה על ספר הישר, שכיון על הספר הנזכר בפרשת כי תשא, שאמר שם (שמות ל"ד) כתוב לך כל הדברים האלה כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית, והם הדברים הנזכר שם למעלה הנה אנכי כורת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאות וכו' השמר לך פן תכרות ברית ליושב הארץ וכו', שהבטיחם הקב"ה לגרש מפניהם ז' עממין כמ"ש שם הנני גורש מפניך את האמורי וכו' בתנאי שלא יכרתו עמהם ברית והבטיחם שיהיה זה בדרך הנסיי עד שלא יצטרכו לקשת ומלחמה כמו שהיה במלחמת גבעון, שעל זה אמר נגד כל עמך אעשה נפלאות, ובאר בספר שופטים שעל ידי שלא שמרו ישראל את התנאי הזה הכתוב בספר הישר (שהוא הפ' הנ"ל בכי תשא) הוצרכו למלחמה, וה' הניח מן העמים שלא כבשום כמ"ש (שם ג) ואלה הגוים אשר הניח ה' לנסות בם את ישראל רק למען דעת דורות הבאים ללמד מלחמה רק אשר לפנים לא ידעו, חמשת סרני פלשתים וכו', מבואר שפלשתים נשארו אז למען יצטרכו ישראל ללמוד קשת, יען שלא שמרו את התנאי הכתוב בספר הישר, וזה שכתוב בקינתו

WHAT DOES THE WORD 'TZVI' MEAN HEAR? DOESN'T SOUND SO MUCH LIKE A DEAR.

16. Metzudos 1:19

כאומר ; אולם עתה עת לקונן במר נפש לומר: הצבי ישראל, רצה לומר: את ארץ ישראל החמדה, וכי ראוי שיהיה חלל על במותיך הם הרי גלבע, ואיך נפלו שם גבורים, ורצה לומר: הלא אף החלשים יתחזקו בעמדם על ההר, ועל במותיך נפלו אף הגבורים:

WHY NO RAIN TO THE MOUNTAIN OF GILBOA?

17. Malbim 1:21

מגן שאול בלי משוח בשמן, מגן הבלתי משוח בשמן, רצה לומר לא מגן של עור רק מגן של זכות ומעשים טובים נגעל, כי לא הועיל להם זכותו, אין זה כי אם נסתלק השפע מלמעלה :

18. Macbeth, II:4

ROSS

Ha, good father,
Thou seest the heavens, as troubled with man's
act,
Threatens his bloody stage. By th' clock 'tis day,
And yet dark night strangles the travelling lamp.
Is 't night's predominance or the day's shame
That darkness does the face of Earth entomb
When living light should kiss it?

OLD MAN

'Tis unnatural,
Even like the deed that's done. On Tuesday last,
A falcon, tow'ring in her pride of place,
Was by a mousing owl hawked at and killed.

WHAT DOES IT MEAN NOT TO SEPARATE IN YOUR DEATH?

19. Radak 1:23

לא נפרדו. ת"י לא איתפרשו מעמהון כלומר אף על פי שהיו יודעים מותם במלחמה לא נפרדו מעם ה' ולא נעצרו ולא נסו מן המלחמה ויתכן פירושו לא נפרדו זה מזה כי כאחד מתו כמו שהיו בחייהם נאהבים זה לזה:

20. Ralbag 1:23

ובמותם לא נפרדו. אמר זה מפני מותם יחד במלחמה:

WHY IS THE SUCCESS IN LIFE SEEM TO BE CAPTURED IN THE WAY THE WOMEN RESPOND - THE PHILISTINE ONES NOT SCOFFING AND THE ISRAELITE ONES MOURNING OVER SHAUL?

21. Ralbag 1:24

בנות ישראל אל שאול בכינה. אמר זה כי מרוב הצלחתו על הפלשתים היו ישראל בשלוח בימיו ולא שללו אותם אויביהם בימיו ולזה היה זה אל שילבשו בנות ישראל שני עם עדנים ויעלו עדי זהב על לבושן

WHAT DOES IT MEAN THAT YONATAN'S LOVE WAS MORE THAN THE LOVE OF WOMEN?

"David is Super Gay" , Meig Dickson

22. Mishna, Avos 5:16

(טז) כל אהבה שהיא תלויה בדבר, בטל דבר, בטלה אהבה. ושאִינה תלויה בדבר, אינה בטלה לעולם. איזו היא אהבה התלויה בדבר, זו אהבת אִמנון וְתָמָר. וְשֵׁאִינָה תלויה בדבר, זו אהבת דָּוִד וְיֹהָנָתָן:

(16) Any love that is dependent on something, when that thing perishes, the love perishes. But [a love] that is not dependent on something, does not ever perish. What's [an example of] a love that is dependent on something? That's the love of Amnon and Tamar. And [a love] that is not dependent on something? That's the love of David and Jonathan.

23. Rambam, ad loc.

פירוש אלו הדברים כך הוא אתה יודע שאלו הסבות הגשמיות יבטלו ויסורו ויתחייב סור המתחדש בסור סבתו ומפני זה כשתהיה סבת האהבה ענין אלהי והוא המדע האמיתי האהבה ההיא אי אפשר שתסור לעולם מפני שסבתה מתמדת המציאות:

Impact on Liturgy

Ayl mö-lay ra-chamim, sho-chayn
 ba-m'romim, ham-tzay m'nuchō
 n'chonōh al kan-fey hash-chinōh,
 b'ma-alos k'doshim ut'horim
 k'zohar hō-rōki-a maz-hirim, es
 nish-mas (mention his Hebrew name and
 that of his father) she-hōlach l'olōmo,
 ba-avur she-nōd'vu tz'dōkōh
 b'ad haz-kōras nish-mōso, b'gan
 ay-den t'hay m'nuchō-so, lō-chayn
 ba-al hō-racha-mim yas-tiray-hu
 b'sayser k'nōfōv l'olō-mim, v'yitz-ror
 bitz'ror hacha-yim es nish-mōso,
 adonōy hu nacha-lōso, v'yōnu-ach
 al mish-kōvo b'shōlom,
 v'no-mar ömayn.
 אֵל מְלֵא רַחֲמִים שׁוֹכֵן
 בְּמִרְוּמִים הַמְצֵא מְנוּחָה
 נְכוֹנָה עַל כַּנְפֵי הַשְּׂכִינָה
 בְּמַצְלוֹת קְדוּשִׁים וְטְהוּרִים
 כְּזֹהָר הַרְקִיעַ מְזִהֲרִים, אֶת
 נִשְׁמַת (פְּלוֹנִי בֶן פְּלוֹנִי)
 שֶׁהֵלֵךְ לְעוֹלָמוֹ,
 בְּעִבּוּר שְׁנֵדְבוּ צְדָקָה
 בְּעַד הַזְכָּרַת נִשְׁמָתוֹ, בְּגֵן
 עֵדֵן תִּהְיֶה מְנוּחָתוֹ, לִכְן
 בְּעַל הַרַחֲמִים יִסְתַּיְרֵהוּ
 בְּסִתְרַת כַּנְּפָיו לְעוֹלָמִים, וְיִצְרֹר
 בְּצִרּוֹר הַחַיִּים אֶת נִשְׁמָתוֹ,
 וְיִהְיֶה נֶחֱלָתוֹ, וְיִגִּיחַ
 עַל מִשְׁכְּבוֹ בְּשָׁלוֹם,
 וְנֹאמַר אֲמֵן:

אב הרחמים שוכן מרומים. ברחמיו העצומים הוא יפקד ברחמים החסידים והישרים והתמימים. קהלות הקדש שמסרו נפשם על קדשת השם. הנאִהָבִים והנְעִימִים בְּחִיָּהֶם וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרְדוּ. מְנַשְּׂרִים קְלוּ מְאַרְיֹת גְּבָרוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנֵם וְחַפֵּץ צוּרִם. וְיִזְכְּרֵם אֱלֹהֵינוּ לְטוֹבָה עִם שְׁאֵר צְדִיקֵי עוֹלָם. וְיִקוּם נִקְמַת דָּם עֲבָדָיו הַשְּׂפוּךְ.

